

DEL DESIG A LA CREACIÓ

Construcció d'una novel·la

ÍNDEX

Introducció

Presentació	3
-------------------	---

Autors

Albert Vilaró	6
Josep San Martín.....	9
Lara Carmona	12
Núria Añó	15
Núria Perpinyà	19
Llorenç Capdevila	22
Pep Coll	25
Jaume Cabré.....	28
Txema Martínez	30
Cómo narrar una historia	32
Autor/a de Roig Emocional.....	36

Editors

Ramon Badia	40
Emili Bayo.....	42
Txema Martínez	44

Conclusions

L'art d'escriure	47
El pas següent: Editar.....	51
Personals	54

Bibliografia.....	57
-------------------	----

INTRODUCCIÓ

PRESENTACIÓ

Després de gairebé un any d'esforços, llàgrimes i dedicació, em complau entregar aquest treball de recerca. Sento que en ell no només hi he deixat hores de feina i d'estrès sinó que en el fons li he lliurat la millor part de mi. Sempre havia desitjat escriure un llibre, sempre havia desitjat ser capaç de fer alguna cosa artísticament i recordo que, quan era una nena petita, somiava en aquest dia. Potser no és el millor llibre del món, però per mi significa tant que és difícil expressar-ho en paraules.

Quan vaig escollir el treball *redacció d'una novel·la*, ofert pel departament de llengua catalana, en el fons no era conscient d'on m'estava posant. I és que redactar una novel·la, passar de la imaginació o, pitjor, del no res a tenir a les mans el teu propi i primer llibre és quelcom indescriptible. És molt dur, no ho puc negar, tampoc no puc oblidar el que són els instants en què la inspiració s'esfumava i tota jo tremolava en busca del que per mi era una droga més, una necessitat. Sí, no sabia on m'havia posat realment, però sabia com acabaria tot i aquell final esperat, el saber que tindria el meu propi llibre, va fer que no dubtés a escollir aquest tema.

En aquests moments sembla impossible que tot estigui acabat. El camí ha estat llarg i difícil, però el resultat és inigualable. Em vaig proposar escriure un llibre nascut totalment de la meua imaginació, escrit amb les meves mans, i ho he fet. Em vaig proposar no fer un treball més, sinó endinsar-me en el món literari de debò, escriure'l des de l'experiència, i ho he aconseguit. He conegut gent tan interessant, he sentit opinions tan diferents i alhora tan ben fonamentades... Crec, i queda lleig que ho digui jo, que la feina ha estat ben feta i que, almenys, els objectius, la meta que jo mateixa m'havia posat, s'ha assolit perfectament.

Això no significa que no m'hagi trobat amb dificultats. Com ja he expressat anteriorment, el que més em costava era plantar-me davant la pantalla i veure que res no em sortia. Recordo els moments en què em rellegia els capítols i veia que no valien res, que no era el que jo volia. Sempre m'ha estat fàcil ser autocrítica perquè és una part del meu caràcter, però reescriure sis, deu, vint pàgines era una feina costosa i, sobretot, dolorosa. En aquells moments em queia el món al damunt i pensava que no servia de res continuar. Però la història, els seus personatges i espais van aconseguir que no em rendís, que no abandonés. *Well, if you give up you get what you deserve!*¹ La música, per sort, ha estat el màxim dels meus estímuls, juntament amb els meus amics i la meua família. Per tant puc dir que, com en qualsevol camí, he trobat dificultats, però les he superat totes i cadascuna gràcies al suport d'aquells i d'allò que em rodeja.

---

¹ *For a pessimist I'm pretty optimistic, Paramore*: "Bé, si abandones obtindràs el que et mereixes!"

El treball final esta constituït per tres parts: la novel·la, *Roig Emocional*, la bíblia de la novel·la i el treball. Aquesta és la part on he barrejat els meus coneixements amb els d'autors més experimentats i he pogut extreure totes les conclusions que, sense ells, haguessin estat impossibles. He d'agrair la ràpida resposta de tots ells, que no van tardar gens a atorgar-me el seu temps per tal que jo dugués a terme aquesta feina. Així, doncs, valoro positivament el coneixement après en aquest curt període i desitjo poder continuar escrivint al llarg de la meva vida.

Espero molt sincerament que qualsevol que llegeixi aquest treball es trobi còmode i interessat i, espero encara amb més ànsies, que aquell qui el llegeixi gaudeixi amb cadascuna de les pàgines de la meva novel·la.

Atentament.

AUTORS

ALBERT VILLARÓ

Tot i que vaig intentar quedar amb l'Albert Villaró, ell ho va posar tot de la seva part, se'ns va fer impossible degut a la setmana d'exàmens de segon de batxillerat. Això però, no va impedir que ell, molt amablement, respongués les meves preguntes via e-mail.

És nascut a la Seu d'Urgell, destaca en el camp de la novel·la històrica, per tal com és un arqueòleg professional, i col·labora amb la premsa escrita. És considerat un dels autors catalans actuals més originals i destaca amb obres com *Les ànimes sordes*, *Obaga*, *L'any dels francs* i *Blau de Prússia*.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Més que amb idees, jo començo amb imatges. A *Obaga*, era un intercanvi d'armes en una pista de muntanya. A *Blau de Prússia*, l'incendi de Meritxell. A *La primera pràctica*, un capellà que cau mentre toca la guitarra en un balcó. A partir d'aquesta imatge inicial –que no necessàriament ha de tenir un paper central en la trama– es construeix la resta.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

No. Sobretot viure, estar atent i estimular la curiositat. La inspiració, a més, no crec que existeixi. Sí que has de fer cas a les intuïcions, als cops de cor, a les revelacions espontànies que es poden produir en qualsevol lloc i en qualsevol moment.

Et deixes influenciar pel mercat?

Si el mercat tingués lleis fixes, conegudes i interpretables, potser sí que podria caure en el parany de creure que pots crear una obra d'acord amb aquestes lleis. Però com que el mercat és boig, és inútil ni tan sols plantejar-t'ho.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

No. No hi ha bíblia, ni escaleta, ni esquema, ni res de res. Escriure és una descoberta constant, i m'agrada que cada pàgina sigui un misteri, i que la trama pugui donar tómb inesperats. Penso que si tingués una plantilla amb tota la informació, tindria la sensació d'anar redactant, però no escrivint.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

No ho sé. No veig la intriga com un element identificable, com un ingredient o una espècie que pots anar posant en el moment en què vulguis. Sí que crec que la trama ha de tenir la tensió –digues-li intriga, si vols– necessària per fer que el lector tingui un al·licient més per llegir. Però pots fer intriga amb mil històries, i no necessàriament truculentes. Una història d'amor pot tenir la seva intriga. Ho aconseguirà? Seran feliços?

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

No hi ha plantilla, ni els construeixo una biografia sencera abans de començar a escriure. Neixen en el precís moment en què apareixen al llibre, i s'han d'explicar estrictament amb el que escriuré.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Sempre hi ha un grau de realitat, que apareix modificat, transformat o idealitzat en la trama, de manera que es combina amb la ficció sense que, al final del procés, puguis distingir una cosa de l'altra.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Com que no hi ha una idea inicial massa precisa, el resultat final no té oportunitat per ser molt diferent. A mida que vas avançant va prenent forma.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

En principi no. Vaig tenir sort al començament, que és el moment més difícil. Un cop has entrat en la roda editorial, és més senzill continuar publicant (això en teoria, i creuant els dits).

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Ningú no neix sabent escriure, de manera que és evident que hi ha un procés d'aprenentatge. Hi ha una part tècnica adquirida i després una voluntat de voler explicar històries, que suposo que sí que pot ser innata.

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

No podria escollir-ne només una. Depèn de tantes coses... Potser la peça musical més perfecta, sublim i inabastable de la història és la *Ciaccona de la partita en re menor per a violí sol* de Bach, i una de les mil cançons que no em canso mai d'escoltar és *While my Guitar Gently Weeps*, de George Harrison, dins del *White Album* dels Beatles. Però n'hi ha tantes més...

JOSEP SAN MARTÍN

Em vaig reunir amb en Josep Sap Martín a la cafeteria de l'Escola Oficial d'Idiomes. És un home tranquil i rialler, una persona que em va semblar molt interessant, d'idees clares.

En Josep San Martín Boncompte és un escriptor lleidatà que se sent molt unit amb la Franja de Ponent. Ell mateix es descriu com un ensenyant de professió i escriptor per dedicació, però el cert és que ha guanyat múltiples premis en tots dos camps. La seva carrera literària comença amb *Tristaina... un somni?* i la seva darrera novel·la és *Memòria d'exilis i retorns*, tot i que això no significa que el seu pas pel món narratiu hagi acabat.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Doncs mira, el com neix a vegades és la cosa més inesperada. Idees amb les que has conviscut molt temps. Per exemple, la meua novel·la sobre la desaparició d'un poble doncs es va crear perquè viatjava molt a Andorra i passava per Rialp. Cada vegada que hi passava, veia les pancartes que deien "No al pantà de Rialp". Al principi no em va vindre la idea però després vaig acabar escrivint sobre això. És una mica... l'espurna. És a dir, la inspiració té molta importància però no crec en la planificació total. Diuen que es distingeix entre els autors que van amb brúixola i aquells que van amb mapa. Jo sóc dels que van amb brúixola. No vaig per un camí predeterminat, la novel·la et va enriquint. La inspiració flueix d'una forma molt abstracta i que depèn molt de cadascú.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

(*Dubta*) De fet... de qualsevol cosa poden sorgir històries. Per exemple, un conte podria aparèixer de qualsevol cosa. Passeges per un parc, trobes un paper i la frase que hi ha escrita et dóna una idea. Això en una narració curta; una novel·la és més complicada, no n'hi ha prou. Cal més... més implicació dels personatges. En una història curta són més de pas, no cal entrar en la psicologia de cadascun, en l'entorn... Però bé, vull dir que de qualsevol cosa pot néixer qualsevol història.

Et deixes influenciar pel mercat?

No. La veritat és que quan escric no hi penso. Tinc algunes novel·les no publicades, no les vaig escriure pensant en el mercat. Ara potser serien més publicables perquè han passat fets, parlen de temes més actuals. Bé, aquesta en concret la vaig presentar a un premi i no va sortir premiada així que, allí està. No tot el que fas ho publiqués i no tot el que publiqués ho fas pensant en el mercat, és clar. Quan escric literatura no em deixo influir per això.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

Al principi em faig una mica de fitxa dels personatges. En la fase prèvia a escriure la novel·la, vaig fent, porto una llibreteta i quan em ve una idea l'apunto. Sobretot dels personatges per no caure en contradiccions i perquè tampoc el pots fer actuar de forma contrària al seu caràcter. Sí que és cert que a vegades actuem de forma il·lògica però no normalment, s'ha de portar una mínima coherència. Això és el que faig essencialment: fitxa de personatges, idea principal del personatge i una mica el camí.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

Bé, penso que allò interessant pel lector és que el desenllaç no el prevegis en principi. Sí que hi ha novel·les que pots veure una mica per on anirà, però sense saber exactament com hi arribarà cada personatge.

Per exemple, en la que parlo sobre el pantà el lector pot imaginar-se més o menys com acabarà, però no com hi arribarà cada personatge. Esperes sorprendre en el final.

Torno a preguntar com construeixes els personatges, si fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc? Vols afegir-hi alguna cosa?

Bé, la plantilla prèvia, però a vegades completant durant la novel·la la mateixa fitxa. Una novel·la no s'escriu en un dia, costa molt no caure en contradiccions. A les sèries de televisió fan fotos o miren episodis anteriors per no repetir o equivocar-se, això és el mateix que fem els autors: fer la fitxa i anar-la reomplint i retocant.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Jo procuro, en les obres que he fet de ficció, que totes tinguin un enllaç molt gran amb la realitat. Tots són personatges ficticis però intento que el lloc, l'època i les circumstàncies siguin reals. Em puc inventar el nom d'un poble per no situar-ho en cap en concret, però els personatges són bastant reals. És clar que són ficticis però hi pot haver coincidències amb les persones reals. Però igual que a la televisió: qualsevol coincidència és pura casualitat.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Home... generalment sí (Riu). El final sempre és més ric del que t'havies imaginat primer. Com a autor sé que algunes vegades no controles els personatges sinó que ells et controlen a tu. Sembla que tenim ple poder sobre ells i no és així, ells també et van empenyent.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

Doncs... sí. Sobretot al començament, costa que els editors et publiquin. Publicar és una inversió, hi ha qui es guanya la vida venent joies i qui publica llibres. Tot i això, hi ha coses que et poden ajudar, com ara guanyar premis. A vegades no porten a la publicació del llibre però obren portes. A més el currículum el vas ampliant a poc a poc i ajuda. Per exemple, tinc un llibre de memòria històrica que va ser subvencionat, abans de fer-lo, per la Generalitat, me'l van premiar. Però realment... sí que costa.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Crec que les dues coses. Recordo que des de petit m'agradava redactar i guanyava premis allà a l'institut. Tens la ment més oberta, però si no hi ha un treball no en tindràs prou amb la imaginació. Sí que alguns són més creatius que altres, però sense treball, d'inspiració sol, no pots viure. Fa falta treball.

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

Uf... M'agrada moltíssim la música i, és més, sempre escric amb música de fons. Ara en aquest moment acabo de descobrir una cantant neozelandesa, *Hayley Westenra*, i m'ha encantat. L'altre dia vaig comprar els seus CD per *amazon.com* perquè aquí no els venen. M'agrada molt la seva veu però escollir una cançó... costa dir-ne només una. Tinc un poema, per exemple, que és una sonata de Bach. El poema és allò que m'anava inspirant la música, quan el llegeixo puc imaginar la música de fons. Però no puc escollir-ne senzillament una perquè em sabia greu per les altres.

LARA CARMONA

Lara Carmona no és com la resta d'escriptors d'aquest treball, ella és un cas excepcional: el meu propi cas. Fa tan sols un any la Lara feia aquest mateix treball, plantejat d'una forma diferent i en castellà.

Abans de descobrir que havia escrit un llibre ja era amiga meva, així que no va ser difícil trobar-m'hi un dia qualsevol, a la biblioteca del nostre institut. Té divuit anys i l'any passat va escriure la seva pròpia biografia. Potser a algú li poden semblar pocs, divuit anys, per escriure unes memòries, però és que la vida de la Lara, igual que ella, ha estat, és i crec que serà sempre excepcional.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Vaig escollir un treball de recerca de la branca de biologia però no em van agafar, per raons que no vénen al cas. Llavors, en aquell temps, havia presentat una història al premi Carme Ribes i vaig pensar: si guanyo, escriuré un llibre. Vaig guanyar. Et serveix?

Bé, em serveix, però jo em referia a com apareix la idea sobre la qual anirà la novel·la.

Ah! El perquè d'aquest tema! Sempre m'ha agradat escriure sobre temes realistes i clar... Què pot ser més realista que la teva pròpia vida?

Obvi. Següent pregunta: Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

Escoltar música... i el silenci.

Una mica oposat, no?

Bé, em refereixo a escoltar música dins del silenci, res de persones i altres coses. I escriure de nit, sempre escrivia de nit.

Et deixes influenciar pel mercat?

No. Què és això? (*Riu*)

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

Com que en el meu cas era el treball de recerca m'hi van obligar, però no en vaig fer massa cas. A veure, primer vaig pensar tots els personatges, els llocs i el temps. Aquest últim perquè l'obra dura disset anys i el temps varia molt.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

Bé, si et llegeixes la meua novel·la veuràs que al principi no saps de què es parla.

Per tant, des del principi?

Sí, intento que el lector no s'imagini per on va la cosa, és un principi força impactant.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

Vaig fer una plantilla prèvia, clar, de les persones que han passat per la meua vida, però algunes les vaig acabar traient i en vaig posar d'altres.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Cent per cent.

No vas canviar res?

Els noms, però la inicial del personatge real sempre és la mateixa que la del nom del personatge fictici. Te'n pots fer una idea.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Doncs sí, bastant. Al principi volia fer una novel·la i el meu tutor em va dir que era millor fer un diari. Del que jo pensava fer al que vaig acabar fent... Mai no és igual. Escriure sempre és incert.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

No he publicat mai, així que... sí.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Neix.

Sense dubtes?

Sí.

BONUS TRACK: en la meva novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teva vida, quina em diries?

Sol una?

Una sola cançó o un sol grup.

Oasis – Wonderwall.

NÚRIA AÑÓ

La Núria Añó va ser la primera escriptora a qui vaig entrevistar i, probablement, amb qui vaig passar més estona. Vam parlar i em va ajudar molt, va ser una agradable trobada comparant experiències i opinions diverses.

Núria Añó va néixer a Lleida però va passar la seva infància i adolescència a la ciutat de Mollerussa. Ha cursat els estudis de Filologia Catalana i Llengua Alemanya i, actualment, compagina l'art d'escriure amb la professió de traductora.

Amb tan sols disset anys va publicar la seva primera narració i, des d'aquell moment, va continuar escrivint diversos relats. Cal destacar, però, les seves novel·les: *Els nens de l'Elisa*, *L'escriptora morta* i *Núvols Baixos*.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

M'han donat alguns consells per començar a escriure amb els que et contestaré. Per exemple, a mi em van donar el consell de que... Quan jo acabo una novel·la, hi ha gent, per exemple, que l'acaba al matí i en comença una a la tarda. A mi em van dir que això no ho fes mai. Dóna la sensació que començar una novel·la és ficar-t'hi i ja està, però jo no puc. He de desconnectar perquè les meves novel·les són molt complexes, de personatges i de tot, llavors, quan acabo una obra a mi el que em pot passar és que m'agafi molt baixa de defenses. Jo intento retenir tota la informació, recordar cada cosa: com són els espais, les cases, com són per dins. Per mi és com al dibuixar arquitectura. Bé ara potser no t'estic responent la pregunta...

Sí clar, continua.

A mi el que em passa és que faig múltiples móns i espais. Parlo molt de personatges i aquests es situen en llocs i habitacles diferents. No em puc equivocar en les descripcions. Has de fer una foto. Jo sempre tinc la idea d'escriure una novel·la, és una mica la meua vida, però fins que no tinc tot el tema una mica construït en la meua ment, no la començo.

Ha d'estar tot clar.

Meticulosament clar. No em vull equivocar. M'he equivocat i no ho vull tornar a fer. Necessito una línia per no perdre'm, sobretot entorn als personatges. Normalment faig un període de temps curt on situo aquest personatges, un fet que destarota les coses i, llavors, em centro en com reaccionen les persones de la meua novel·la.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

(Dubta) A mi, en tot cas, m'inspiren les imatges. En la meua última novel·la, per exemple, la foto de la portada és la que em va inspirar per escriure-la. Estava buscant una foto per Internet, per una novel·la anterior. Llavors l'editorial no es va posar d'acord amb la fotògrafa i ella em va cedir els drets, també li agradava fer la portada a una novel·la. Doncs clar, quan vaig veure que a la història anterior hi quedava més bé una altra foto, vaig fer-la servir per inspirar-me per a *Núvols baixos*. Fins i tot ve d'allà el nom.

Et deixes influenciar pel mercat?

No.

Taxativament?

Sí.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

Un cop la idea pren forma, un cop ja estàs escrivint (quinze o vint pàgines), em deixo anar per intuïció. Per a mi el més complicat són les primeres pàgines, saber que és allò el que tenia en ment. A vegades no acaba de coincidir però més o menys és el que pensava jo, el que dèiem de la inspiració. A partir d'aquí per mi és molt senzill, allò del full en blanc no em passa. Al principi, quan no estic escrivint res, sí. Ara ja no *(riu)*, es va creixent com a autor.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

Jo intriga no en tinc.

Bé, vull dir allò que enganxa el lector i fa que no abandoni el llibre.

Les meves novel·les d'intriga en tenen molt poca. Crec que la meua intriga moltes vegades és més interior que exterior, basada en els personatges. El lector pensa: "Bé i aquest personatge com reaccionarà ara?". Es basa més en la reacció que en l'acció. Per posar-te un exemple, a mi molta gent em diu que abans i després de llegir-me canvia bastant la visió de com escric. Pensen que he trencat amb moltes coses i molta gent no ho entén. En les meves novel·les hi ha persones que vesteixen d'una forma clàssica que no dóna cap pista sobre en quina època poden estar. No hi ha espai concret i amb tot això et vull dir que el que creo és dins de les persones més que en la resta de coses.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

En aquest cas, jo tinc llibretes on apunto coses sobre els personatges. Primer el nom, el nom per mi és molt important, em preocupa molt. Ha de tenir correspondència amb el caràcter. També hi anoto l'edat i, normalment, la relació que tenen amb els altres personatges. A partir d'aquí tot és més lliure, però físicament no els descriu massa. Ho feia abans però a poc a poc vas traient el que no t'interessa, em fixo molt en la psicologia d'aquests. És una forma de diferenciar-te, descobrir allò que a tu t'importa en una novel·la.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

(*Riu*) Considero que parteix tot de la ficció. Els temes que tracto són temes que em poden agradar pel que sigui, però que no tenen res a veure amb mi. No m'agrada parlar de la meua vida, hi ha gent que ho fa però no està fet per a mi. Si m'hagués d'agafar com a personatge no m'agafaria. Com a molt, matisos; m'agrada crear i partir de zero, construir.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Depèn de la novel·la. La idea inicial vols dir...?

Abans de començar a escriure, imaginar com començaria i acabaria.

Això em va passar amb una novel·la. En *L'escriptora morta* la història rodava al voltant de la mort d'aquesta, però al final no es mor (*riu*). No és que el final sigui millor, més maco, simplement no es mor. Sóc bastant negativa escrivint, m'agrada la part perversa.

Fer-los patir.

Punxar-los m'agrada molt. Penso que si no ho fes no seria interessant.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

Sempre (*respon rient*).

El sector no és gaire fàcil, no?

Bé, vaig quedar tercera en el premi Ramon Llull, per davant de personatges molt coneguts. Però els premis grans no estan del tot nets. Tot i això, la novel·la amb què vaig guanyar va ser una que m'havien refutat moltes editorials. Les meves històries o agraden o no agraden gens.

No hi ha terme mitjà i llavors passen davant novel·les més amenes i de temes més repetits.

És clar, sempre he tingut problemes per publicar.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Jo això no ho sé! (*riu*). Penso que una mica les dues coses. És una mica innat, tindre una sèrie de factors que et guïïn cap al tema artístic, dibuixar, pintar... El tema de l'observació és molt important. Jo em preocupava molt per les redaccions de l'escola, pels treballs. Tot i això crec que ho vaig descobrir una mica tard, però els escriptors ja tenim una petita raresa des de sempre.

***BONUS TRACK*: en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

Mira, en novel·les meves he posat dues cançons. No és que tinguin res a veure amb mi. A *L'escriptora morta* hi vaig posar *A day in the Life* dels Beatles, però a mi la seva versió no m'agrada, jo havia sentit la d'Sting. No tenia res a veure amb l'escena però a mi m'agradava molt. Després, a la mateixa novel·la, vaig posar *Angie* dels Rolling. Tampoc és que m'agradin molt, pegava en l'escena.

Però personalment em sap greu triar una cosa perquè no sé si m'acaba de representar. De tota manera, hi ha una cantant alemanya, que cantava als setanta, que m'encanta (Agafa el full i hi escriu un nom que jo em veig incapaç de pronunciar) . Pensava en alguna cançó però no puc, et deixo el nom de la cantant: Hildegard Knef.

NÚRIA PERPINYÀ

La Núria Perpinyà em va rebre al seu despatx de la Universitat de Lleida. Em va sorprendre perquè és, o almenys a mi m'ho va semblar, una dona forta i d'idees clares. Va respondre molt amablement les meves preguntes i després ella em va fer les seves, fent-me riure i aconseguint que reflexionés encara més, si era possible en aquell moment, sobre el meu llibre i el camí que havia agafat.

Núria Perpinyà és una escriptora i professora universitària de Lleida. Després de llicenciar-se en Filologia Catalana a la mateixa universitat on ara ensenya, va començar la seva tasca d'escriptora des de l'assaig. La seva primera novel·la, *Un bon error*, neix el 1998 i va seguida d'altres tan interessants com *Una casa per compondre*, *Mistana* i *Els privilegiats*, amb la

qual guanya el premi de la Crítica l'any 2006. La seva activitat com a escriptora toca també el món del teatre amb *Els cal·lígrafs*.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

(*Dubta*) Doncs és voler posar-te en un món, en el meu cas, diferent del meu. Si faig una novel·la sobre música, per exemple, em ficaria a la pell d'un músic. Serveix d'excusa per endinsar-me en una esfera que no és la meva personal, és una excusa.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

M'inspiren... les coses que m'agraden. Fins i tot els somnis i les frustracions. Imaginem que volgués anar a la Xina i no pogués, doncs ho escriuria. És com un somni, alguna cosa que no pots fer físicament i ho escric. Si més no, això és la novel·la.

Et deixes influenciar pel mercat?

No.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

En el meu cas sí, ho tinc bastant ordenat. Mai el final, això va variant. Tinc un esquema però, al final, potser no he seguit ni el cinquanta per cent del que he programat. Però sí que tinc, més o menys, una guia.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

Sóc molt lenta amb la intriga. Molt al final, final. Potser per això les meves novel·les poden ser una mica avorrides, però sóc lenta. Al principi no passa i res i després van sortint els problemes.

Al final (*assenteixo*).

Sí, diria cap al final, meitat/final. Comença a veure's que aquell món té algun problema per sota.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

Més o menys els tinc al cap. El que no se sap a vegades és el que passa amb els secundaris. Al principi potser no té molta importància, al final pot simplement desaparèixer o, al contrari, pot adquirir més protagonisme.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

En gairebé totes... força. Potser n'hi ha alguna que no, o que sembla que no, però sí, són totes molt realistes.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

(*Dubta*) Se'm va complicant la idea inicial. A mesura que escrus, allò que era esquemàtic, creix. Com si creixés heura al voltant.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

No, gràcies a déu no. L'assaig potser m'ha costat una mica més perquè la gent prefereix novel·la, però... no.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Les dues coses. Hi ha d'haver un gust per la literatura. Parlo per mi però... t'ha d'agradar llegir i la literatura des de petit, crec jo. L'amor per aquest món l'has

de portar. Des de petit ets de lletres o de ciències, ja es veu. Però saltar a construir aquestes històries ja és voluntat, és una combinació.

***BONUS TRACK:* en la meva novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teva vida, quina em diries?**

Bé, n'hi ha una que m'agrada i que a més surt en una obra meva. *Opus sent* de *Schubert*. L'he escoltat molt.

Ets la primera que no em dubta.

En la meva primera novel·la vaig voler posar algunes de les meves peces preferides, així que... ja la tinc triada des de fa deu anys.

LLORENÇ CAPDEVILA

Llorenç Capdevila és un altre dels autors que m'ha ajudat via e-mail i, el cert és que l'hi agraeixo molt donat que treballa a Manresa i que era gairebé impossible que coincidíssim un dia.

Va néixer a Alpicat però la seva feina com a professor de llengua i literatura l'ha portat fins a Manresa on viu des de 1994. Va publicar la seva primera narració quan estudiava a la Universitat de Lleida (cursava Filologia Catalana), però la seva primera novel·la va néixer anys més tard: *Racó de món*, una sàtira sobre l'ecologisme, l'especulació i la política. Posteriorment ha escrit d'altres obres, fins i tot una trilogia començada amb *El color del crepuscle* i seguida per *O rei o res!* i *Ànima llop*. A part de tindre algunes novel·les traduïdes com *Serrallonga*, *l'últim bandoler*, col·labora amb diversos mitjans escrits.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Més que com una idea, sorgeix com una necessitat. La necessitat d'expressar-se a través de la ficció.

Hi ha, però, una condició prèvia que, per a mi, és essencial en el moment de posar-me a escriure per primer cop, amb intenció creativa: és la de ser lector, considerar la lectura literària com una forma d'experiència vital, més enllà de l'entreteniment o l'obligació acadèmica. Per tant, la lectura formava part de la meua vida abans de la necessitat d'escriure. Almenys en el meu cas, no em podria explicar com a escriptor si abans no hagués estat lector.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

Qualsevol experiència pot, en un moment determinat, convertir-se en l'origen d'un text literari. Mentre estic escrivint una novel·la, però, sí que de vegades cerco l'estímul en visites a llocs que potser recrearé literàriament. Per exemple, en el cas de les novel·les històriques, m'he desplaçat a indrets que s'han mantingut inalterats al llarg dels segles per si em ve de gust utilitzar-los com a escenaris de la trama.

Quan parlo d'experiència hi incloc la meua experiència com a lector. Així, la lectura d'un text literari em pot suggerir alguna cosa o inspirar en la creació de la meua obra.

Et deixes influenciar pel mercat?

No pas de manera conscient.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

Quan tinc més o menys clara la història que vull explicar, intento conèixer els personatges que hi viuran. Els creio una petita biografia i una caracterització. També miro d'estructurar la història i desenvolupar-la, en forma d'esquema, una miqueta. Sense deixar res tancat, perquè considero que la història ha d'anar avançant, en bona mesura, de manera intuïtiva.

Així, doncs, abans de començar a redactar el text literari, procuro tenir un full de ruta més o menys clar, però sense tancar la porta a possibles girs i modificacions ni, per descomptat, a la intuïció.

He de dir, però, que aquesta fórmula no ha estat exactament la mateixa en totes les novel·les que he escrit, ja que unes les he construït d'una manera més planificada i altres una mica més intuïtiva.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

La intriga ha de ser present en tota la història. És una deferència cap al lector. M'agrada atrapar el lector en la xarxa narrativa des del principi i no deixar-lo anar fins al final.

Amb això no vull pas dir que la intriga sigui el més important d'una novel·la. Considero molt més important la profunditat dels personatges. Però sí que és cert que és a través de la intriga que s'aconsegueix captar el lector.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

No començo a escriure fins que no els tinc més o menys definits: qui són, com són, com reaccionaran davant de determinades situacions. Però també és veritat que de vegades, com si tinguessin vida pròpia, s'escapen del que tenia previst i actuen pel seu compte.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

La línia que separa realitat i ficció és molt més prima del que ens imaginem. Per més que situem una trama molt allunyada de la nostra realitat circumdant, els referents a partir dels quals creem la nostra ficció literària sempre són reals. Creem a partir del que coneixem, de la nostra experiència, de les persones del nostre entorn o dels personatges dels llibres que hem llegit.

Les meves novel·les estan protagonitzades per personatges de ficció que, de manera conscient o inconscientment, he construït a partir de la gent que conec, he llegit o he vist al cinema. Fins i tot quan hi faig aparèixer personatges reals (històrics) els he de dotar d'una caracterització que jo he creat a partir dels meus referents.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

En l'essència, no gaire. Quan em poso a escriure una novel·la tinc clar quins són els temes que vull tractar, per tant, encara que hi hagi girs argumentals que no tenia previstos, i que per tant la forma hagi acabat canviant considerablement, el fons es manté amb poques variacions.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

Generalment, no, almenys fins ara, i toco fusta. Quan no ha estat un premi que incloïa la publicació de la novel·la, ha estat un editor a qui li interessava publicar-la. De vegades he hagut de trucar a un parell o tres de portes, però al final sempre ha sortit bé. També he de dir que tinc algun text al calaix que encara no he trobat ningú a qui hagi interessat.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Sense l'esforç d'anar adquirint ofici no crec que ningú (tret que sigui un veritable geni) pugui crear-se una carrera literària. Ara bé, també estic convençut que hi ha d'haver un seguit de components innats (una determinada sensibilitat, un pessic d'imaginació, una certa intuïció i un bon domini de la llengua...) sense els quals difícilment es pot construir res que sigui literàriament sòlid.

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

La música sempre m'ha agradat, però no et sabria dir una cançó. Potser alguna cosa de Lou Reed o dels Stones o alguna cançó del Lluís Llach, com ara *Que tinguem sort*.

PEP COLL

Pep Coll em va acollir a casa seva, al seu estudi per ser exactes, per tal de realitzar l'entrevista. Ell ha estat professor d'institut i recorda el que comporta un treball de recerca però no recorda haver-ne portat cap com el meu; en el seu cas l'alumnat, com a màxim, havia escrit un relat.

Va néixer al Pallars Jussà, a Personada, però actualment viu a Lleida i gaudeix de la jubilació. Tot i això, abans havia estat treballant com a professor de llengua i literatura catalana a la mateixa ciutat. Com a escriptor ha conreat tota mena de gèneres, sempre en prosa, però destaca la novel·la. Algunes de les seves obres guardonades són: *Què farem, què direm?*, *El salvatge dels Pirineus* o *Les senyoretes de Lourdes*.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Bé, el naixement exacte no t'ho sabria dir. A vegades un personatge, a vegades una petita història. Tot i això, s'ha d'anar covant molt temps, i si veus que no dóna de si o que no tens res nou a aportar, desapareix. Si no, porta temps...

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

Bé, el procés d'escriptura d'una novel·la és bastant complicat. Redactar en si ho faig sempre davant del teclat de l'ordinador, però una altra cosa és que et puguis documentar o prendre apunts pel carrer. El treball és complex, el que costa més és redactar. De totes maneres el que m'inspira i m'agrada més és caminar, fer excursions o córrer.

Et deixes influenciar pel mercat?

Intento que no. Intento escriure aquelles històries o parlar d'aquells personatges que m'interessen i m'emocionen, independentment del mercat.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

Generalment, el pas següent és fer-te un esquema de la història, és a dir, com es desenvoluparà. Tot i això, tot és provisional fins que no s'acaba, però s'ha de fer una estructura. Fer proves de qui serà el narrador i treballar majoritàriament això.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

Hi ha d'haver una certa intriga des del començament. Jo intento enganxar el lector en les primeres pàgines, encara que no sigui amb la intriga principal.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

Plantilla, potser no. Et plantejes algunes característiques, però moltes vegades al final són diferents del que havies plantejat i has de canviar o reescriure coses.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Realitat en quin sentit?

Em refereixo a coses que et passen o que t'expliquen, a vivències i detalls que inconscientment acaben a la novel·la.

Clar, realitat també pot ser una novel·la basada en fets reals. Però crec que fins i tot si la novel·la és ficció, em sembla que el que fas és com una hamburguesa (*riu*). Vull dir que la carn no la fas tu, l'agafes d'aquí i d'allà. El material i tot, fas conjunció. Grau de realitat, doncs, crec que la novel·la en té un percentatge molt alt, encara que no sigui la teva realitat sinó la d'un altre.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Sí, molt. Potser no tant com diu el Cabré, ell diu que escriu novel·les per saber què passarà. No és tan exagerat però sí que el final et sorprèn, apareixen noves situacions i problemes que no sabies que acabarien apareixent. Jo, però, tampoc les penso molt detalladament i diguem que "el títol" no el decideixo fins al final.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

No, en aquest sentit he tingut sort. Potser els que comenceu ara en tindreu més, potser llavors (fa vint-i-cinc anys que escric) era més fàcil. La crisi i trobar una bona editorial és més difícil, l'editor no vol exposar autors desconeguts. La impressió és més fàcil i barata però el procés de comercialització és més difícil.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Un percentatge molt alt es fa. A vegades d'una manera no conscient, almenys en el meu cas. Quan tenia la teva edat no pensava acabar aquí, tenia altres coses al cap. Però penso que per ser escriptor, la principal característica és

voler ser escriptor. Després pots fer-ho millor o pitjor, però en percentatge diria que un vuitanta es fa i un vint s'hi neix.

BONUS TRACK: en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?

Jo posaria algunes àries de *La Traviata* de Verdi.

JAUME CABRÉ

Jaume Cabré és l'únic entrevistat no lleidatà que tinc. Em va respondre l'entrevista per telèfon, em va concedir quinze minuts del seu temps que han fet, potser, aquesta entrevista més curta però no menys interessant.

Va néixer i créixer a Barcelona. Va començar a escriure mentre cursava Filologia a la seva ciutat natal i, des de llavors, no ha parat. Durant molts anys ha combinat, doncs, l'art d'escriure amb l'ensenyament. Ha publicat diverses novel·les entre les quals destaquen *La Teranyina*, *Fra Junoy o l'agonia dels sons*, *Senyoria*, *L'ombra de l'eunuc* i *Les veus del Pamano*.

A més de la seva tasca com a professor i escriptor també ha col·laborat en mitjans de comunicació com ara TV3, ha participat en guions televisius i cinematogràfics, ha escrit assaigs i, fins i tot, una obra de teatre. És un escriptor mediàtic que ha vist les seves obres traduïdes a una dotzena de llengües diferents.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Sempre és diferent, cada novel·lista és diferent. No hi ha mai una idea concreta, sempre són coses indefinides, idees parcials, quelcom indefinit com un simple estímul.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

No.

Et deixes influenciar pel mercat?

No, tant se me'n dona. M'esgarriaria dependre de modes perquè el que escrius ha de perdurar per sempre, ha de valdre sempre la pena.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

Ni Bíblia, ni guió. Això és per a guionistes, em faria por per a un novel·lista. La novel·la neix de l'estímul, de l'atmosfera que es cova amb dos o tres anys, no d'un esquema. Cal treballar molt de temps en lloc de fer-se un guió.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

No hi ha fórmules en això. Jo pretenc interessar en totes les pàgines, per molt que hi hagi moments àlgids, aquests acostumen a aparèixer sols. Jo no penso en el lector mentre escric, sinó que penso en mi, en si m'agrada o interessa allò que estic escrivint.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

Res d'apunts previs, si hi ha un error es corregeix després.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Tota novel·la és una barreja entre realitat i ficció.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Bé, tampoc és una idea inicialment, sinó un estímul. Però sí, sol canviar i molt.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

No, jo no.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

En un alt percentatge es fa. S'ha de treballar molt per tal d'arribar a ser "escriptor".

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

Bé... Cançó no, si escollís serien algunes peces de Schubert.

TXEMA MARTÍNEZ

Txema Martínez no és un novel·lista sinó que, a part de ser editor (vegeu després la seva entrevista com a tal), es dedica a la lírica. Aquesta, doncs, no és una entrevista com les altres sinó que és una porta oberta a un altre món. Una entrevista tant o més interessant que la resta i que ha servit per contrastar amb el món de la narració. Les preguntes han estat lleugerament modificades però, a poc a poc, en la lectura es descobreix que en l'art d'escriure i respecte a la inspiració, no importa de quin gènere es tracti.

El poeta neix a Lleida i es consolida com un dels joves més fermes de la literatura catalana. Treballa com a traductor, crític i articulista a més d'escriure i portar la seva pròpia editorial. Alguns dels seus llibres de poemes, tots premiats, són: *Ulls d'ombra*, *La nit sense alba* i *Sentit*.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure?

En el meu cas, va començar de petit, per mimesi o per simple curiositat, com un passatemps. A poc a poc, la cosa s'engrandeix fins a fer-se necessària, una qüestió d'identitat.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

No. El verb "inspirar" o el nom "inspiració" són conceptes molt connotats i, com a tals, perillosos. Jo prefereixo pensar que un bon poema sorgeix de tot un seguit d'elements que es conjunten: una idea –que pot arribar de totes bandes–, un temps invertit a pensar, escriure i treballar el poema, un estat d'ànim, un moment determinat de la teva vida... Cada creació té el seu moment.

Et deixes influenciar pel mercat?

En el cas de la poesia, naturalment no. El que sí que procuro és llegir molt els meus contemporanis, per saber què fan els altres i cap on camina l'art.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent?

Esperar que faci pòsit. Si insisteix i perviu, si continua trucant a la porta, li faig un lloc i provo de posar-la sobre paper. Si amb el temps se'n va, és que no era prou bona.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Molt alt. No crec gaire en aventures estètiques que es deslliguin molt de l'experiència: tant si en parteixes com si hi vas a parar, sempre és el punt de referència, a través d'un codi estètic, és clar. A més, necessito creure que el meu art m'aporta alguna cosa a mi personalment, també, i per tant que és un art que en certa forma em "serveix".

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Doncs la veritat és que sí, perquè pel camí, mentre hi treballes, es van obrint noves perspectives que estaven latents i potser desconeixies. En aquest punt, la creació és apassionant, i engrescadora, perquè sovint no saps cap on et porta. Malgrat tot, no sé començar a escriure sense un esquema inicial; després, si cal, me'l salto tantes vegades com convingui, en funció del resultat.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

Toco fusta, però fins ara no. Sempre he pogut publicar, i en bones editorials d'abast nacional, i això, avui dia, és un luxe que valoro i que m'ha posat en contacte amb altres creadors i amb lectors d'arreu.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

És l'eterna pregunta sense resposta. Em mullo: jo crec que les dues coses. Diguem que cal tenir un talent especial per fer bé el que fas (com passa en tots els oficis), però sense el treball, sense aprendre a fons aquest ofici, no vas enlloc. Ni els genis.

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la pren molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

M'encanta la música, i n'escolto a diari i de tota mena. Triar-ne una... impossible... posem, per exemple, la banda sonora d'Ennio Morricone per a la pel·lícula *Hi havia una vegada a Amèrica* de Sergio Leone.

Cómo narrar una historia.

Quan finalment vaig decidir fer aquest treball de recerca, la meva tutora, em va entregar un petit llibre anomenat: *Cómo narrar una historia*.

Aquest llibre forma part d'una col·lecció de manuals pràctics encaminats a ajudar aquells que vulguin dominar l'art d'escriure. Dins s'hi troben exemples, consells, experiències d'autors... Tot d'ajudes útils per tal de no sentir-te perdut quan t'introdueixes en aquest món de la redacció.

D'aquesta manera, jo vaig llegir aquest llibre abans i mentre escrivia la novel·la, parant sempre més compte a les parts que a mi em costaven més. Ara, després de redactar la meva pròpia novel·la i entrevistar diversos autors, em dispo a ajudar-me d'aquest manual per tal de contestar la meva pròpia enquesta.

El manual "entrevistat" pertany a la col·lecció *Guías del escritor*, de l'editorial ALBA EDITORIAL. No se n'especifica l'autor.

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Segons el manual la idea prové sempre d'alguna experiència particular, pròpia o aliena, que, de forma conscient o inconscient, parcial o total, utilitzem per tal de, agregant, traient i inventant més material, construir una història digna de distraure, com a mínim, el nostre lector.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

El manual no parla d'allò que l'inspira, òbviament, però sí que podem relacionar aquest concepte amb el que ell anomena les fonts productives. Aquestes fonts són el lloc d'on provenen les idees, d'on provenen els primers impulsos per escriure una història. Podríem descriure-les, per tant, com la base sobre la qual se sustenta la història.

Distingeix cinc orígens, que si bé no són els únics, sí que deuen ser els més generalitzats: un episodi viscut, la premsa diària, una frase, una impressió o, simplement, l'atzar.

Quan parla d'inspirar-nos en un episodi viscut parla de qualsevol situació, per insignificant que sembli a primer moment. Per això, suggereix prestar atenció a qualsevol incident que ens afecti i prendre'n bona nota.

La premsa diària és i serà sempre una bona font d'informació. En aquest cas ens recomana llegir i recopilar notícies que ens agradin o ens cridin l'atenció per tal de poder-hi treballar més tard.

Tot i que la idea d'escriure una novel·la basada o inspirada en una sola frase ens pot semblar estranya, no ho és tant. Ens destaca el cas de Raymond Carver, un escriptor que basa les seves novel·les en frases. Així doncs ens suggereix, també, recollir les frases que més ens agradin i utilitzar-les quan ens serveixin per expandir la nostra ment i creativitat.

També d'una impressió en pot néixer una novel·la. Hi ha impressions perdurables que, més tard o més d'hora, poden motivar-nos a escriure un relat o una novel·la.

Finalment, hi ha el tema de l'atzar. En moltes ocasions una història arriba per casualitat a les nostres ments. És quelcom aliè a l'autor, una impressió. Ens recomana estar atents al nostre voltant, a tot allò que passa, i ens parla de Paul Auster, un autor que, a més, m'encanta, i de la seva novel·la *La ciutat de cristall*, nascuda d'una sèrie de trucades telefòniques.

Així doncs, cal extreure el sentit de tot això i crec que queda molt clara quina és la seva recomanació més directa: estar atents al nostre voltant, al nostre món.

Et deixes influenciar pel mercat?

Aquesta és una pregunta difícil de contestar, però si m'he de mullar assumeixo que el llibre respondria sí. No perquè ho fem d'una manera conscient, ni tan sols per vendre més exemplars o fer-nos més famosos; responc que sí perquè tot ens influeix: allò que hem llegit des de la més tendra infància és el mercat i, per tant, ens marca d'una manera molt gran.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

El llibre conté un apartat que s'anomena *Treballar amb la idea*. En aquest hi ha una sèrie de passos, vuit per ser exactes, que cal seguir un cop ha sorgit la primera idea.

El primer pas és desenvolupar un esquema que contingui la idea principal i d'altres de semblants i, a continuació, comparar-les. El tercer pas seria identificar la idea oposada a la principal.

Una vegada fet l'esquema es tracta de reunir documentació, dades concretes corresponents a cada punt de l'esquema i quan ho tinguem tot caldrà, doncs, organitzar el material eliminant allò prescindible. Aquesta selecció ha d'anar guiada pel tema a treballar.

Quan s'ha destriat allò imprescindible cal dividir-ho en episodis, en fils conductors de la pròpia idea que podran ser posteriorment descartats. D'aquesta manera s'aconseguirà extreure'n el millor.

Un cop fets aquests passos quedarà ja la feina de l'escriptor. Agafar una història irreal, una mentida, i convertir-la en quelcom convincent: compondre.

Finalment, serà necessari fer un control per tal de veure que tot enllaça, que no ens hem deixat res. Aquesta part, prèvia a l'escriptura, suposarà descobrir si tot el material està ben lligat, si és una novel·la original. Després d'aquest control, l'escriptor podrà disposar-se a escriure, a traçar el camí del seu protagonista.

Així, una idea està ben planificada, l'objectiu que caldrà assolir serà sempre visible i, per tant, resultarà menys complicat escriure el relat.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

Hi ha tot un capítol del manual dedicat al tractament de la intriga. Tot i això, es refereix a la intriga com a selecció, harmonia i composició en una trama que no copii la realitat, sinó que destaquï els aspectes interessants i commovedors d'aquesta. Ha de simplificar l'acció, estructurar-la.

Recomana atorgar una gran consideració a la construcció de la intriga per tal de diferenciar el nostre text narratiu d'altres de descriptius o lírics.

No especifica on cal fer-la aparèixer ja que la considera sempre una part del text narratiu. Cal, doncs, donar-li molta importància i mantenir-la al llarg de la història.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

El personatge l'hem de tractar com el nostre aliat. Serà el nostre company i el nostre seguidor, serà la nostra novel·la. Caldrà atorgar-li una certa individualitat, no pot ajustar-se a un estereotip ni pot respondre a un retrat prefixat.

Del personatge ens suggereix conèixer, com a mínim, tres dimensions: la física, la social i la psicològica. Hi ha moltes més qualitats que podríem explorar i també molts més tipus de personatges (principals o secundaris, per exemple).

Ens recomana, a més, plantejar una sèrie de dades bàsiques com són: les raons per les quals actua com actua, el seu nom, el seu hàbitat, la seva forma de parlar, de pensar...

Aquestes dades són la informació mínima necessària per organitzar els nostres personatges abans d' escriure la novel·la, sabent que algunes d'aquestes poden ser descobertes o variades al llarg de l'escriptura.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Queda clar, des del principi del manual, que sempre apareix un grau molt alt de realitat. Tant és així que a la primera pregunta he respost (seguint les pautes del llibre) que la novel·la neix d'experiències i, per tant, de la realitat que vivim.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Al recomanar-nos, el manual, que fem escriptures prèvies, curtes i sense massa dificultat de la nostra novel·la, per tal de corregir-les més tard, crec que dona per segur que el resultat final variarà molt respecte a la idea inicial.

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Faig com a la tercera pregunta i em mullo al respondre pel llibre: se'n fa, però també hi neix.

Des de la primera pàgina d'aquest manual d'ajuda es deixa molt clar que l'art d'explicar és un acte completament humà. Per tant és un hàbit pel qual tots ens sentim atrets, qualsevol humà explica i que ho faci de forma escrita és simplement una elecció. Proclama que, amb ajuda i seguint una sèrie de consells, qualsevol humà capaç de llegir i escriure pot redactar una història; si el resultat és més bo o més dolent és un aspecte que el llibre no tracta.

Al tractar-se d'un llibre l'última pregunta queda totalment anul·lada.

AUTORA DE ROIG EMOCIONAL (JO)

L'última entrevista és la meua i és que des que vaig acabar la novel·la que em sento una mica més escriptora. És ben cert que des de petita que en tinc ganes i mentiria si digués que no ho havia provat mai, però mai no havia fet quelcom tan gran com escriure una novel·la, sencera. Així doncs he respost totes aquestes preguntes per poder comparar-me i treure conclusions clares i reals del que he estat fent fins ara.

Vaig néixer a la ciutat de Lleida, el 20 de novembre de 1993. He viscut sempre aquí i estic orgullosa de la meua terra. Curso segon de batxillerat i aspiro a ser, algun dia, una gran periodista. La meua única novel·la és *Roig Emocional* i sí, també me'n sento orgullosa.

ENTREVISTA:

Com neix la idea per escriure una novel·la?

Dels somnis, de les frustracions. D'allò que volem però no podem. En el meu cas d'aquelles sensacions que ens envolten però no gaudim. Del desig, majoritàriament, dels sentiments: de la barreja perfecta de sentiment i raonament.

Hi ha alguna cosa (visitar museus, passejar, escoltar música...) que t'inspiri especialment?

La música, sobretot. Posar-me els cascos, escoltar una cançó que per a mi és especial i, després de prémer pausa, escriure com una condemnada. Quan hi ha crisi d'inspiració sempre recorro a la música. Tot i això, hi ha una sèrie de coses que també m'ajuden: el sol del matí, l'ambient de les deu del matí; la platja, el mar a qualsevol hora; passejar sola pels carrers imaginant qualsevol història. Ah!... i imatges, fotos gairebé sempre: actors, actrius, models... gent que desprèn alguna cosa més que una simple imatge en una fotografia.

Et deixes influenciar pel mercat?

Em deixo influenciar pels meus sentiments i gustos.

Un cop la idea pren forma, quin és el pas següent? Utilitzes una Bíblia prèvia a l'escriptura o prefereixes no seguir cap guió?

La Bíblia s'escriu perquè s'ha d'escriure. Però una vegada ha estat escrita... allà es queda, trista i sola. La confiança que et dona tenir-la redactada és suficient perquè després escriguis sense por.

Com tractes el tema de la intriga? Prefereixes situar-la en la novel·la des d'un principi (introducció), fer-la aparèixer a mesura que es desenvolupen els fets (nus), deixar-la pel final (desenllaç), o bé mantenir-la al llarg de la història?

M'agrada pensar en quina reacció tindrà el lector en tot moment. M'agrada imaginar-me com de nerviosa, trista o susceptible em posaria cada instant i cada paraula de la meua novel·la. Potser hi ha autors que no valoren o no es plantegen pensar en el lector, però és que un mateix és el lector i intenta plasmar allò que li agradaria llegir. Almenys, aquest és el meu cas.

Com construeixes els personatges? Fas una plantilla prèvia o van sortint a poc a poc?

Els personatges es construeixen, tu no manes gaire. Les imatges apareixen soles, vénen somriuen i se'n van. Però aquell simple somriure és suficient perquè tu et puguis imaginar tota la seva vida. És per això que potser m'agrada tant mirar fotografies, m'agrada veure que puc llegir en els rostres estàtics, m'agrada poder imaginar. Sentir que darrere un físic, darrere un cos, s'amaga tantíssima personalitat és una cosa fascinant. No he fet anar realment una plantilla, en vaig construir una de la qual no he fet gens de cas. Hi ha uns certs aspectes que et guien, una mica del físic, una mica de la personalitat. Des d'aquella mica que tu tries, els altres s'ho fan ells sols, et guien pel que seria el seu camí i és el camí el que ens humanitza a tots.

Quin grau de realitat acaba apareixent en les teves obres?

Bastant, crec jo. Penso que aquesta pregunta no la comprèn gaire gent. Sí, la meua novel·la és realista, podria arribar a passar. Responc bastant perquè vull dir que s'apropa a la meua realitat. És impossible no deixar-se influenciar per l'entorn que et rodeja, pels records. No crec que ningú escrigui sense una simple espurna del seu propi món ja que moltes vegades les semblances són inconscients i, d'altres, són realment conscients.

Canvia molt la idea inicial respecte al resultat final?

Sí, completament. Sí bé les quatre pautes que et pots haver marcat com a principi, desenvolupament i desenllaç poden ser immutables, totes les altres idees varien. Com ja he explicat, els personatges et manen a tu. Els sentiments, la intriga, el temps i les circumstàncies, tot governa damunt el que tu primer

t'havies plantejant, recordant-te, retraient-te que t'has equivocat i millorant incondicionalment la teva novel·la.

Tens o has tingut mai dificultats per publicar?

M'agradaria no tenir-ne mai i poder publicar... Però és que m'agradarien tantes coses...

Finalment, respon: l'escriptor neix o es fa?

Neix. Sí que treballa per ser un bon escriptor però aquell que ha nascut per això, ho fa. Més bé o més malament, és clar. Jo parlo de l'escriptor que té la necessitat d'expressar-se a través del paper i la ploma (de l'ordinador actual). Aquell que en un dia de ràbia no trenca res, sinó que s'asseu i redacta. Sigui el que sigui el que redacti. Igual que no pots forçar ningú que no li apeteixi a escriure, no pots forçar un escriptor nat a no fer-ho. Seria com tallar-li les ales a l'àguila.

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

Estic entre dues cançons del meu grup preferit: Paramore. Però en aquesta vida s'ha d'arriscar i jo no seré menys: *Careful – Paramore* (Tercer capítol).

EDITORS

RAMON BADIA

L'editorial Pagès és, avui en dia, una de les editorials més prestigioses de l'estat espanyol però, a més, és una editorial que aposta per la lectura en català.

Fou creada per Lluís Pagès Marigot l'any 1990 a Lleida. A hores d'ara ja ha publicat al voltant de mil títols i continua incansable amb la seva filosofia d'apostar per la qualitat.

Em rep, a la seu de Pagès editors de Lleida, Ramon Badia.

ENTREVISTA:

En què consisteix la feina de l'editor?

Fonamentalment a triar un original i convertir-lo en un llibre, per tal de posar-lo a la venda. Es tracta de triar si un original és factible convertir-lo en llibre, transformar-lo.

Per qüestions de treball heu de passar, escriptors i editors, moltes hores junts. Quina relació s'estableix entre vosaltres?

Normalment una bona relació, de complementarietat. L'editor no existiria sense l'autor i l'autor no donaria a conèixer la seva obra sense un editor, així que la relació és bona.

Quan expresses que s'han d'introduir canvis en una obra, quines solen ser les reaccions dels autors?

La immensa majoria d'autors, el noranta-nou per cent, tenen una reacció receptiva. Simplement veuen que l'editor vol millorar o fer entendre d'una forma més clara el que l'autor volia dir i no ha acabat d'expressar bé.

Quines característiques tens en compte a l'hora d'acceptar un original?

Hi ha dos característiques principals. La primera és la qualitat, ja sigui literària en una novel·la, lírica en una poesia o científica en un assaig. La segona és si això, el llibre, tindrà realment una sortida comercial, si el mercat està madur per acceptar i comprar aquell llibre.

Et deixes influenciar pel mercat o prefereixes apostar per noves idees?

Les dues coses. Les noves idees, si no tenen viabilitat comercial no acaben de funcionar. En canvi hi ha coses que funcionen bé en el mercat però que no tenen qualitat. Es tracta de trobar l'equilibri.

Quines circumstàncies creus que porten una obra a l'èxit o al fracàs?

La qualitat d'una obra sempre és un valor segur. Potser no es veu en un primer moment, però la qualitat sempre acaba emergint. També fa falta que tingui tendència, que la societat ho vulgui llegir.

Es llegeix tan poc com es diu?

Bé, es llegeix poc. La meitat d'aquest país llegeix, però l'altra meitat llegeix molt poc.

Com creus que influeix, o arribarà a influir, l'arribada de les noves tecnologies en el sector? (Exemple: eBook)

En principi sembla que hi ha una relació de complementarietat. El llibre en paper és un objecte molt útil, està molt bé de preu, és molt variable. Ha resistit el pas de molts segles, no té per què desaparèixer.

Quin gènere es ven més, avui en dia, entre el jovent? Per què?

La novel·la. És el que més es ven en general, i també entre el jovent.

Quin creus que és el futur de la lectura?

Bé, crec que el futur de la lectura va lligat una mica al llibre (entenent-lo amb tot els seus suports). Ha costat que tothom s'escolaritzés en les societats occidentals, encara falta molt. A part tenim un competidor, la imatge, però crec que poden existir tots dos complementàriament.

***BONUS TRACK:* en la meua novel·la té molta importància la música. Si et faig escollir una cançó de la teua vida, quina em diries?**

Angie dels Rolling Stones.

EMILI BAYO

Doctorat en Filologia Hispànica i professor de secundària, Emili Bayo és, a més, editor i copropietari de l'editorial Alfazeta. Tot i això, també és escriptor i crític literari. Em deixa robar-li una mica del seu temps i em respon aquesta entrevista sobre un editor per via e-mail.

ENTREVISTA:

En què consisteix la feina de l'editor?

És una barreja de tasques molt heterogènies: lector, corrector, venedor, economista, distribuïdor... A més, cal tenir molta sort per sortir-te'n.

Per qüestions de treball heu de passar, escriptors i editors, moltes hores junts. Quina relació s'estableix entre vosaltres?

Normalment, els interessos de l'autor són els mateixos de l'editor, per tant, la relació és cordial. A vegades, però, es creen tensions per qüestions econòmiques.

Quan expresses que s'han d'introduir canvis en una obra, quines solen ser les reaccions dels autors?

Diverses. Hi ha autors molt receptius i altres reticents a introduir cap canvi. No hi ha cap norma i cada cas cal tractar-lo de manera diferent.

Quines característiques tens en compte a l'hora d'acceptar un original?

La qualitat del text i les possibilitats de comercialització. Lamentablement, no sempre coincideixen.

Et deixes influenciar pel mercat o prefereixes apostar per noves idees?

La primera obligació d'un empresari és subsistir. Per tant, el mercat condiciona moltes de les decisions que es prenen. Quan la subsistència està garantida és quan un es pot prendre el luxe d'arriscar i buscar noves fórmules.

Quines circumstàncies creus que porten una obra a l'èxit o al fracàs?

Es tracta d'un misteri. Obres de dubtosa qualitat aconsegueixen un èxit clamorós i obres impecablement escrites es podreixen als prestatges de les llibreries... Si existeix una regla, jo la desconec, de manera que només em deixo guiar pel meu gust.

Es llegeix tan poc com es diu?

En absolut. Es llegeix força. El que passa és que l'oferta és excessiva.

Com creus que influeix, o arribarà a influir, l'arribada de les noves tecnologies en el sector? (Exemple: eBook)

Sens dubte canviarà molt el panorama. Hi ha tipus de llibres que només existiran en format digital. Dins de la cadena de comercialització del llibre hi ha figures que pràcticament desapareixeran, com ara el distribuïdor. Els llibreters perdran bona part del seu protagonisme. Els autors semblen els únics que no es veuran gaire afectats per aquesta petita revolució.

Quin gènere es ven més, avui en dia, entre el jovent? Per què?

La novel·la, per la seva capacitat de seducció i d'oferir vides alternatives a la pròpia.

Quin creus que és el futur de la lectura?

Tot i que se'n parla molt del final de l'actual model de lectura, la veritat és que la lectura mai no havia gaudit d'una salut tan forta. La lectura ha d'aprendre a competir en igualtat de condicions amb altres alternatives d'oci com el cinema o la navegació per Internet.

TXEMA MARTÍNEZ

Com ja s'ha esmentat en l'entrevista a Txema Martínez com a poeta, ell és, a més, editor. Treballa i és copropietari, juntament amb Emili Bayo i Manel Jové, de l'editorial Alfazeta.

L'últim gran èxit de l'editorial va ser *Lo Nou Diccionari lleidatà-català*, un dels llibres de no ficció més venuts a Catalunya.

ENTREVISTA:

En què consisteix la feina de l'editor?

Són moltes coses. Principalment, la de llegir els manuscrits que t'arriben, triar els que decideixes publicar, decidir la manera en què ho fas i després fer un seguiment comercial i d'autor del llibre. També procures tenir incidència en el text abans que es publiqui, en contacte amb l'autor.

Per qüestions de treball heu de passar, escriptors i editors, moltes hores junts. Quina relació s'estableix entre vosaltres?

Depèn de l'autor i de l'editor. Són dos éssers humans, i amb això ja ho dic tot. Pot ser genial o un desastre que acabi als tribunals.

Quan expresses que s'han d'introduir canvis en una obra, quines solen ser les reaccions dels autors?

En general, força bones, des de la confiança. L'autor sempre hi té l'última paraula i és el primer interessat que el seu llibre sigui bo i surti i arribi bé.

Quines característiques tens en compte a l'hora d'acceptar un original?

Sobretot la qualitat literària, o sigui, que el nivell del text s'adigui al gènere que es conrea i després, si estàs en disposició de fer una bona edició, que estigui a l'altura i pugui produir beneficis a l'editorial. A vegades treus llibres que saps que no es vendran gaire, però són riscos personals que els fas a voluntat, perquè vols, i que altres publicacions compensen. Si no fos així, seria avorrit, incoherent i frustrant.

Et deixes influenciar pel mercat o prefereixes apostar per noves idees?

Les dues coses són compatibles i necessàries per sobreviure i tirar endavant. Sense la primera o sense la segona, estàs mort com a editorial.

Quines circumstàncies creus que porten una obra a l'èxit o al fracàs?

Les conjuntures són variables i imprevisibles. Per tant, el millor que es pot fer és triar bé, creure molt en el que fas, defensar-ho en tots els fronts i esperar tenir sort. De tota manera, diguem que el màrqueting, el boca-orella i l'ascendència sobre els mitjans són clau.

Es llegeix tan poc com es diu?

Això va a opinions. Jo sóc del parer que es llegeix poc, que cada dia es llegeix menys i que vivim una involució important, que a més danya la credibilitat de la cultura. Però hi ha lectors, això és obvi, i m'agrada pensar que la literatura, històricament, sempre ha estat en mans de minories i que també així ha pogut sobreviure.

Com creus que influeix, o arribarà a influir, l'arribada de les noves tecnologies en el sector? (Exemple: eBook)

Revolucionarà els suports, els hàbits, els mecanismes del mercat... però no la literatura, el fons. La creació continuarà existint; l'únic que varia, com ha succeït des de sempre, és el suport, i doncs caldrà adaptar-nos-hi, gradualment.

Quin gènere es ven més, avui en dia, entre el jovent? Per què?

La literatura infantil i juvenil es ven molt; es calcula que representa un 35% del mercat, però després, quan el jove es fa gran, deixa de llegir i prefereix estirar-se al sofà a mirar la tele, després d'un dia laborable. És natural i legítim, ja que tot plegat també és una qüestió del temps que podem invertir en l'anomenat oci. Els nens, els joves i els vells són els que més llegeixen, per temps i perquè els primers es desperten a la vida, la consciència que dóna la literatura, mentre que els segons tenen una visió de la vida que l'art trasbalsa o corrobora, ajuda.

Quin creus que és el futur de la lectura?

Impossible saber-ho. Suposo que, a pesar de tot, bo, ja que ara la tenim democratitzada i quasi tothom, en el món occidental, hi té accés, pagant o sense pagar. La clau es troba en l'ensenyament i en l'aplicació que els principals eixos socials (mitjans, institucions públiques, etc.) fan del seu particular concepte de cultura.

CONCLUSIONS

L'ART D'ESCRIURE

Després d'aquestes nou entrevistes, a les quals cal afegir la del manual i la meva pròpia, toca començar a treure conclusions sobre l'art d'escriure. És ben sabut que no hi ha una forma estricta o prescrita sobre com s'ha de dur a terme la redacció d'una novel·la, un llibre o un guió, però jo pretenc, amb aquestes conclusions, assolir una mica més de coneixement sobre com es fa avui en dia i per què.

Per tal de tindre una base on aferrar-me, un camí a seguir, utilitzaré l'entrevista del manual i la meva pròpia per comparar els resultats i les respostes amb els autors. Els temes a tractar i analitzar seran sempre aquells tractats en l'entrevista, aquells dels quals em va semblar pertinent parlar quan es tractava d'escriure.

Les dues primeres preguntes van estretament relacionades. En la primera, **la idea** es pot considerar com la primera inspiració i, si bé m'he adonat que a molts autors no els agrada anomenar-la "idea", crec que tots ens referíem al mateix concepte. En aquest cas estic d'acord amb la majoria de respostes i les podria simplificar totes en la de Jaume Cabré ja que és ben cert que sempre **és diferent**. Tot i això, cal destacar **la curiositat** de què parla Txema Martínez i la idea que compartim Núria Perpinyà i jo sobre abandonar el nostre món i sumir-nos en un de nou creat de **la imaginació** i, potser també, d'alguna **experiència** particular que enriqueix degut a la necessitat d'expressar-nos per tal que, al final, algú gaudeixi al llegir-ho.

El problema és que sobre la manera com aquesta primera idea neix no hi ha res escrit. Hi ha qui diu que no hi ha res que l'inspire, mentre a d'altres els inspira tot. També hi ha el que m'ha retret el significat d'**inspiració** però crec que, al cap i a la fi, tots sabem a què ens referim i, tots absolutament, ens inspirem. Aquesta conclusió no la trec tant de les entrevistes sinó de la pròpia experiència. Imatges, música, passejos, qualsevol cosa és bona per tal de netejar la ment d'allò real i entrar en el món dels somnis i les frustracions, en el món de la creació. Com diu Llorenç Capdevila, **qualsevol experiència és bona**. És així, doncs, amb els cascs posats i escrivint, com vaig descobrir que aquesta que anomenem "inspiració" és una mena de deessa: ningú no la veu, alguns no creuen en ella, però més d'un la sent.

Deixant de banda allò abstracte plantejo, en tercer lloc, la pregunta trampa: **el mercat**. La resposta ha estat unànime: **no es deixen influenciar**. N'hi ha que ho demostren taxativament i n'hi ha que afirmen que si ho fan, no és conscientment, tal com també indica el manual. La veritat és que en un primer moment no em va sorprendre aquesta resposta, però més tard, reflexionant sobre tot allò que he après a literatura, em sento una mica confosa. Després de tot el que he estudiat, he descobert que els moviments literaris governen el sentit de les novel·les, poesies i obres teatrals d'una època i, per tant, dicten el camí dels autors. Així doncs, per mi va ser una sorpresa adonar-me que,

realment, en aquest nou segle tothom escriu com vol i sobre el que vol sense tenir por. El món literari ha canviat completament, però aquest és un tema que deixo per a les editorials.

Quant a l'anomenada **bíblia**, el manual ens dóna uns certs punts per tractar i sobre els quals reflexionar abans de posar-nos a escriure. Jo, en realitat, m'he trobat amb tot tipus de respostes, però aquells que utilitzen aquest petit esquema se solen centrar en els personatges i la idea principal de la història. De totes maneres, en aquests apunts, es pot fer referència a qualsevol paràmetre de la novel·la ja que el més probable és que canviï totalment. Si en alguna cosa estan d'acord tots els escriptors, i és un tema que es desenvoluparà més endavant, és que **la primera idea canvia completament**.

Tornant a la novel·la en si, ens trobem amb l'aspecte de **la intriga**. Em sento obligada a descriure el concepte a què em referia al citar aquesta part d'un relat. Pot ser difícil d'entendre, de copsar el sentit de la pregunta, degut als múltiples significats que es poden arribar a atorgar a la paraula. Així doncs, jo parlava d'aquells elements de la història que fan que **el lector llegeixi a totes hores**, aquells lligams que es creen entre la novel·la i el lector fins arribar a deixar-lo sense dormir, empegat al seu llibre.

Aquest tipus d'intriga literària es pot trobar al llarg de l'obra o estar situada específicament en una part (hi ha escriptors, per exemple, que utilitzen la presentació per a descripcions i el nus per a l'acció i la intriga). La qüestió és que la intriga esdevé un element indispensable en qualsevol història. N'hi ha que pensen que cansar els lectors amb descripcions no és una opció viable; d'altres, però, pot ser que centrin la intriga en aquestes descripcions de personatges o paisatges i els seus canvis. El fi, doncs, és aconseguir que el lector senti la història, que s'hi introdueixi i que, quan en surti, li sàpiga greu.

Vull destacar el tema de la intriga com un dels meus preferits, donat que quan escrivia la novel·la m'era completament impossible no estar pensant en els sentiments que arrelarien en el lector posteriorment. Com afirmo a la meva entrevista, no és que només pensi en ell, sinó que jo sóc ell. Si escric, si m'agrada tant aquest art, és perquè és una forma més d'expressar sentiments i compartir-los. Em refereixo, doncs, que per a mi era indispensable que allò que estigués escrivint m'accelerés o em ralentís el cor, que entrés dins meu.

Continuant amb aquestes conclusions, ara toca tractar una part que es trobaria dins la mateixa bíblia, **la plantilla o descripció de personatges**. Així com Jaume Cabré i Albert Villarro preferixen que els personatges apareguin sols, al llarg de l'escriptura, tota la resta, fins i tot ho diu el manual, estan d'acord a dur a terme una plantilla ja sigui **escrita o només rumiada**. El manual, doncs, recomana conèixer com a mínim els aspectes físics, socials i psicològics, però m'he adonat que molts autors consideren tant o més important saber el nom d'aquests. La veritat és que a mi també em sembla molt interessant el poder que té un nom sobre una personalitat i, és més, si he de ser sincera, he

d'explicar que els patrons dels meus personatges, la majoria de vegades, es guien per colors i pel que aquests em transmeten. Tot i així, dono tota la raó del món a la idea que plasma Llorenç Capdevila i que d'altres autors també esmenten: ***els personatges moltes vegades es fan tots sols.***

La realitat de què parlo en les entrevistes se sol veure afectada per dos idees o accepcions possibles. Jo, en un principi, em volia referir a la realitat particular de cadascú, el seu entorn, donat que jo m'havia vist força influenciada per aquesta. Però quan alguns autors ho van interpretar com el món real en general, vaig veure que potser era una manera més encertada de mirar-s'ho i que ambdues podien ser complementàries. La majoria d'autors m'han confessat veure's influïts per una i altra i és que aquestes dues realitats, moltes vegades, són la mateixa. Així doncs, he tingut respostes extremistes però gairebé totes s'encaminaven cap a la conjunció perfecta entre ficció i realitat. Accions o vides possibles, però fruit de la imaginació d'un autor creatiu. Així solen ésser les històries de les nostres novel·les preferides i crec que, en part, a tots ens agrada saber que allò que estem llegint és possible, pensar que pot succeir en la nostra realitat. Proposo, o diguem que entenc, aquesta barreja de ***realitat i ficció*** com un incentiu més per tal d'aconseguir l'adulació dels lectors més somiadors.

Tant aquesta realitat com la ficció que l'acompanyarà provenen de la nostra ment i, aquesta, sol canviar d'idea molt sovint. Suposo que deu ser per això que les persones entrevistades, en el moment de tractar el temes de la Bíblia o de la plantilla de personatges, ja deixaven entreveure els seus dubtes sobre si la idea inicial variava o no respecte a la final. Parlant, doncs, del ***grau de realitat*** que acaba apareixent en les obres no hi ha discussió, em quedo amb la resposta de Lara Carmona quan afirma que ***escriure sempre és incert.***

M'interessava especialment, al fer aquesta entrevista, tractar tots els temes anteriors per tal de comparar-los amb mi i amb el que he sentit al llarg d'aquesta magnífica experiència, però no vaig poder evitar que em guiés l'instint i la curiositat quan els vaig preguntar si els havia costat molt ***publicar***, potser sí que ho vaig fer per imaginar-me quin podria arribar a ser el meu propi futur.

Eliminant el manual, a qui no he fet aquesta pregunta, i considerant-nos a mi i a la Lara Cardona com a somiadors que esperen algun dia publicar, em queda un total de cinc entrevistats dels quals només dos han afirmat tenir diverses dificultats per fer-ho. Potser també he de destacar que tots aquells que han respost que no els ha costat, o almenys la majoria, s'han aturat un moment després de la pregunta per tal d'agrair-ho a la providència o per tocar fusta de cara a edicions posteriors. No els jutjo, penso que si mai vull arribar a fer-ho no em serà tan fàcil com ells m'ho han pintat.

Avui en dia hi ha un munt de gent que, gràcies a déu, té l'oportunitat d'aprendre tant a escriure com a llegir, requisit que trobo completament necessari per al desenvolupament de l'escriptura, i això suposa, per a totes les persones creatives, la possibilitat de plasmar amb paraules els seus pensaments. És així com hi ha cada vegada més escriptors, més novel·les i més estils i, per tant, més competència dins el món literari.

Com que l'última pregunta, o **bonus track** (peça afegida en un CD en forma de regal a aquells qui el compren), no és més que una curiositat que no entén de modes ni de camins fixos, sinó que es basa en sentiments i gustos propis, considero que la pregunta sobre l'escriptor és, en aquest instant, l'última i potser també la més interessant. El cert és que m'han respost de tot, tant que **neix** com que **es fa**, però la meva conclusió no sorgirà d'aquesta dualitat, sinó dels arguments que les han acompanyat. Si alguna cosa he après a les classes de filosofia és que qualsevol text de qualsevol ideologia, ben argumentat, es pot considerar cert. Totes les respostes que he rebut han estat diferents, ni que sigui per un mínim detall, i totes han estat argumentades d'una forma tan correcta que ja no sé si sóc una ingènua o és que de veritat són totes creïbles. Assumeixo, doncs, que d'on provingui l'escriptor no importa; el més rellevant és cap on vagi.

Aquest cúmul de conclusions es pot reduir a una sola resposta que és possible que ja hagi utilitzat anteriorment i és que **sobre escriure no hi ha res escrit**. Cadascú, amb el camí que fa, descobreix quines són les claus per construir una novel·la i el fet que un faci bíblia i l'altre no, que un integri molts elements de la realitat i un altre no, no altera el resultat ja que totes dues obres poden ser, diferents sí, però a la vegada magnífiques. Depèn de cada un de nosaltres i, per molt que ens comprem un manual, no aprendrem a escriure si no hi posem cada engruna del nostre esforç, la nostra dedicació i, sobretot, **la nostra passió**.

EL PAS SEGÜENT: EDITAR

Editar és una feina bastant diferent a la d'escriure però que també comporta una gran responsabilitat. Sembla que de l'escriptor al lector tan sols hi hagi un pas i el cert és que hi ha tota una escala que ha de pujar l'editor, moltes vegades amb l'excel·lent ajuda del mateix autor. És per aquest fet, prou conegut però sovint ignorat, que m'he interessat per la feina d'aquest ajudants de la cultura, àngels del coneixement.

He tingut el gust de parlar amb tres editors de dues editorials catalanes i, aquí és quan ens sentim orgullosos, lleidatanes. Tots tres m'han respost d'una forma molt coherent i, sincerament, interessant. Tot i que les preguntes no tracten sobre allò que jo he fet sinó que algun dia m'agradaria fer (aconseguir que editin un llibre escrit per mi), m'ha encantat conèixer les seves respostes als meus dubtes i curiositats sobre un món tantes vegades oblidat.

Abans que res calia saber què fa **l'editor** i és que té moltes tasques que sovint reduïm a les més conegudes o principals: **escollir un original** i transformar-lo en **un llibre** capaç de sortir a la venda. Però si els ho vaig preguntar era per especificar que ells, tot i llegir un munt de manuscrits, saben escollir entre aquests el que destacarà, que vendrà una vegada publicat. En dir-ho, sembla una tasca fàcil, però estic segura que no ho és i que, tal i com diu Emili Bayo, també cal un cop de sort.

Anant pas a pas en la seva trajectòria cal saber que els **manuscrits**, una vegada escollits, no s'editen i punt, sinó que sofreixen diverses **correccions** dutes a terme pels editors o els treballadors al seu càrrec. Per aquest fet em vaig interessar per les reaccions dels autors al conèixer de quin peu coixejava la seva novel·la. Sembla ser que solen ser bones, igual que les relacions. Tots tres descriuen aquesta relació com una complementarietat amb els escriptors donat que ambdós es necessiten per dur a terme la seva feina.

Així com els escriptors han respostes completament diferents a moltes de les qüestions, els editors segueixen la mateixa línia en tot allò que els demano. D'aquesta manera arribo a la quarta pregunta, les característiques essencials per tal d'acceptar un manuscrit. Coincideixen tots tres que la **qualitat** és la principal i essencial, sense aquesta no hi ha manera de publicar, però també és necessari que l'obra tingui **sortida en el mercat** i, per tant, no sempre la qualitat és suficient. D'aquest fet no cal dir que els editors se'n lamenten, però en la pregunta següent, molt semblant a la que he plantejat als autors, queda molt clar que la indústria literària no és menys competitiva que les altres.

Deixar-se influenciar o **apostar per noves idees**. Els autors m'han respost que res d'influències, escriure és un art i com a tal ha de sorgir d'un mateix. Estic d'acord amb la seva resposta i el cert és que sona molt romàntica, però la realitat diu que els escriptors, en la seva gran majoria, tenen un altre ofici del que viuen, és a dir, no mengen gràcies a allò que escriuen. La vida de l'editor

és completament diferent, pertanyen a una empresa i com a tal han d'anar a buscar beneficis. Com diu Emili Bayo, la primera obligació d'un empresari és subsistir. Tots tres estan d'acord que els agrada apostar per noves idees i que és gratificant fer-ho, però que si aquestes no tenen viabilitat en el mercat no s'hi poden arriscar. L'equilibri entre les dues és el que fa funcionar l'editorial.

Ara bé, que l'obra hagi estat seleccionada per sortir al mercat no vol dir que sigui un èxit segur. Ramon Badia aposta per la qualitat en aquest sentit, per ell qualsevol obra amb qualitat reeixirà tard o d'hora. En canvi, Txema Martínez i Emili Bayo no creuen que hi hagi cap norma escrita i que l'únic que es pot fer és defensar la teva tria i, si cal, enfonsar-te amb el vaixell.

És per això que vaig voler saber quin era el **gènere** que compràvem més els adolescents. Encara que sembla que no ens n'adonem, i moltes vegades és així, l'adolescència és l'època de la vida que ens marca per sempre. Aquells que llegim en aquest període és molt probable que ja mai més no en perdem l'hàbit, igual que aquell que comença a fumar i, desgraciadament, ja no se'n desenganxa. Cal apostar per la cultura i, per tant, per la lectura. És Txema Martínez qui ens afirma que els nens, els joves i la gent grans som els que més llegim i que és en l'època adulta, en la qual passem més anys de la nostra vida, quan descuidem els hàbits de lectura per una simple falta de temps.

En la meua humil opinió s'ha d'aturar aquest fet, cal que ens desprenguem dels mals costums i aprenguem que **la lectura és un bé infinit**. La capacitat de seducció mitjançant les vides alternatives que ens brinda la televisió i que descriu Emili Bayo en la novel·la, és allò que necessitem moltes vegades per relaxar-nos. Per aquest fet **la novel·la** és sempre el gènere més venut i per aquest fet recomano a qualsevol persona agafar un bon llibre de tant en tant i deixar una mica la televisió en pau.

Canviant l'enfocament de tema, em vaig preguntar quin seria el **futur de les editorials** i el món literari una vegada s'introduïssin els nous avenços tecnològics com ara l'**eBook** o llibre electrònic. Amb aquests nous format s'obre una porta a la nova pirateria, tema molt de moda actualment, el robatori de cultura. Segons Ramon Badia i Txema Martínez hi haurà una senzilla relació de complementarietat en la qual es canviaran el suport i els hàbits; no la literatura de debò. Emili Bayo, però, es posa en el pitjor dels casos i avisa de totes aquelles feines, i per tant persones, que es faran innecessàries per culpa d'aquest nou avenç. Figures com la del distribuïdor o el llibreter quedaran fortament afectades i, en la meua opinió, també els editors. Qualsevol persona pot, ara mateix, penjar el seu llibre a **la xarxa** per tal que d'altres el llegeixin gratuïtament o, si sap organitzar-se, pagant-li els drets directament a ell, sense necessitat d'intermediaris.

Les dues últimes preguntes són per a mi les dues més interessants i és que, com he defensat anteriorment, crec que la lectura és un bé molt preuat que cal fomentar. Emili Bayo sembla ser l'únic que es mostra positiu quan pregunto si

es llegeix tan poc com es diu. Els altres editors m'asseguren que es llegeix molt poc, que la meitat del país gairebé no llegeix i que aquest fet danya molt la credibilitat de la cultura. Tot i això em refugio en els pensaments de Txema Martínez: *hi ha lectors, i m'agrada pensar que la literatura, històricament, sempre ha estat en mans de minories i que també així ha pogut sobreviure*. I el cert és que si m'amago en aquests pensaments és perquè aquest són els que em permeten respondre positivament la meua pregunta sobre el futur de la lectura.

Els editors entrevistats destaquen la gran importància que ha tingut l'alfabetització de la població occidental, però queda competir contra la imatge i no serà una lluita fàcil. Cal apostar per l'educació i la cultura com si fossin un sol grup inseparable.

Només em resta, doncs, destacar l'importantíssim paper dels editors en l'acte de difondre la cultura i demanar a la humanitat una mica d'intel·ligència i bon criteri per tal de reservar-li un lloc en les seves ments i en els seus cors donat que *la lectura* és, per molts com jo mateixa, *un dels plaers més bonics i més barats de la vida*.

PERSONALS

Després d'escriure un llibre i construir la seva bíblia, de realitzar totes les entrevistes i treure les conclusions pertinents d'una forma força detallada només queda mostrar les meves pròpies conclusions, em refereixo a nivell personal, d'aquest treball de recerca. Aquest ha estat, amb diferència, el treball en què més m'he implicat i que més m'ha ensenyat de tota la meva vida.

Les entrevistes han estat una forma molt divertida i directa d'aprendre. Sempre és millor conèixer la història de mans d'aquell que l'ha viscuda i és per això que m'he entretingut i m'ho he passat molt bé veient com ells també gaudien explicant-me el seu treball en el món literari. Si bé amb les que he fet per e-mail no hi ha hagut un contacte tan directe, també he trobat respostes molt interessants que, la majoria de vegades, m'han fet reflexionar sobre les meves pròpies opinions. Crec que el fet de saber, conèixer, molts punts de vista diferents sobre un mateix tema et brinda l'oportunitat d'escollir una opció molt més propera a la realitat i possiblement més encertada, perquè fent-ho d'aquesta manera la base sempre és més sòlida. Suposo que és això és el m'ha fet gaudir més de les entrevistes. En tots o en la majoria d'autors he trobat una part de mi i dels problemes amb els quals jo m'he trobat al llarg del projecte d'escriptura i amb els editors he compartit el sentiment, la necessitat de difondre la cultura i la lectura, que com he repetit diverses vegades, és un dels millors plaers de la vida.

Però si he de fer una valoració sobre aquest treball no puc oblidar el període que em vaig passar davant la pantalla de l'ordinador escrivint, inventant, creant. Per mi ha estat, sense cap mena de dubte, la millor experiència de la meva vida. No puc mentir, no puc negar que ha estat difícil, que he suat i que he plorat. Vaig desenvolupar, al llarg dels mesos de construcció, una mena d'empatia amb els meus personatges de manera que em costava molt sentir una altra cosa que no fos els seus sentiments i desitjos. Suposo que tot això també es deu al fet que vaig escriure un llibre, una novel·la, de bell nou i amb tan sols tres mesos. Sense saber com es feia, com es començava... Sense conèixer res sobre aquest art vaig acabar per escriure més de cent pàgines al voltant d'un sol personatge que per mi, sempre serà el primer.

Només puc dir, doncs, que em queixo i que el treball de recerca és probablement el pas més difícil que fem tots al llarg dels nostres estudis, almenys els que hem fet fins ara, però que sense ell potser no ho hauria fet mai i que, per tant, li estaré sempre agraïda. Això sí, he d'acceptar que ara, tornar a les classes i continuar endavant com si això no hagués passat, com si no desitgés tornar-me a asseure a la cadira i escriure a cada moment, és per mi encara més difícil que el primer procés d'escriptura.

Bé, sempre he adorat llegir i sempre ho he preferit davant de moltes altres coses, però ara que conec què és escriure, em costa encara més assistir a les classes i no desaparèixer amb tan sols uns quants llibres i una bonica llibreta buida a la maleta.

De tot això n'extrec, doncs, un gran aprenentatge i una gran experiència que serà difícil d'oblidar al llarg dels anys. Un gran pas endavant per la meva vida.

BIBLIOGRAFIA

Si bé gairebé tot el treball és fruit de la meua mà i el meu cap, incloc aquí algunes fonts d'informació que he usat en aquest apartat.

Adjunto per tant les webs que he utilitzat com a fonts d'informació sobre els autors i els lloc web d'on he extret les seves imatges:

Informació i imatge d'Albert Villaró:

<http://www.planetadelibros.com/albert-villaro-autor-000012067.html>

<http://www.google.es/imghp?hl=ca&tab=wi>

Informació i imatge de Josep San Martín:

<http://jsanmartin.fragared.org/>

Informació i imatge de Lara Carmona:

En aquest cas he utilitzat el meu coneixement sobre ella per tal de redactar la informació. La imatge ha estat cedida per ella mateixa.

Informació i imatge de Núria Añó:

<http://www.nuriaanyo.com/index.html>

Informació i imatge de Núria Perpinyà:

<http://www.escriptors.cat/autors/perpinyan/index.php>

Informació i imatge de Llorenç Capdevila:

<http://www.escriptors.cat/autors/capdevilall/index.php>

Informació i imatge de Pep Coll:

<http://www.escriptors.cat/autors/collp/>

Informació i imatge de Jaume Cabré:

<http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/index.php>

Informació i imatge de Txema Martínez:

http://arnillas.net/poesia/Txema_Martinez_InglesI.pdf

http://www.proa.cat/ca/autor/txema-martinez-ingles_1853.html

El manual utilitzat és *Cómo Narrar una historia* de la col·lecció Guías del escritor: Silvia Adela Kohan (Alba Editorial s.l.u.).

Informació i imatge de Ramon Badia:

http://www.pageseditors.com/CAT/default_milenio2.asp

Informació i imatge d'Emili Bayo:

<http://www.alfanet.cat/>